

Lublin, dnia 1 grudnia 2014 r.

Fundacja Wolność od Religii
ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin

Pani
Prof. dr hab. Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32
00-450 Warszawa

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

dot. nauczania religii w publicznym żłobku

Szanowni Państwo,

działając w imieniu Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie uprzejmie informuję, iż w ostatnim czasie, w ramach naszych działań statutowych, podjęliśmy interwencję w sprawie zasygnalizowanej nam praktyki organizowania w publicznym Żłobku nr 5 w Gdańsku-Wrzeszczu przy ul. Marii Konopnickiej 14 zajęć katechetycznych dla uczęszczających do tej

placówki dzieci. Z przykrością stwierdzam, że podjęta przez nas interwencja nie spotkała się z należyłą reakcją w pierwszej kolejności ze strony kierownictwa placówki, w drugiej zaś – ze strony Urzędu Miejskiego w Gdańsku. W szczególności budzi nasz głęboki niepokój fakt, że dwukrotnie kierowane przez nas listami polecanymi do kierownictwa żłobka pisma nie zostały odebrane przez adresata, który **odmówił ich odbioru**. Taka praktyka „odwracania się” od istniejących problemów publicznej placówki opiekuńczo-edukacyjnej, działającej w formie jednostki budżetowej gminy, tylko, jak należy wnioskować, ze względu na niewygodnego dla kierownictwa placówki nadawcę korespondencji, nie może być zaakceptowana. Całkowicie niesatysfakcjonujące z punktu widzenia poruszonego przez nas problemu jest również skierowane do Fundacji pismo p. o. Dyrektora Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, p. Piotra Kowalczyka z dnia 6 listopada 2014 r., w którym nie sposób znaleźć rzeczowej odpowiedzi na poruszone przez nas kwestie, związane w szczególności ze wskazaniem podstawy prawnej prowadzenia na terenie publicznego żłobka faktycznych zajęć katechetycznych oraz zapewnieniem poszanowania praw mniejszości religijnych i bezwyznaniowych. Całość dotychczasowej korespondencji w przedmiotowej sprawie przekazuję w załączeniu.

Jak wynika z zapewnień dyrekcji Żłobka nr 5 w Gdańsku-Wrzeszczu, na które powołuje się Urząd Miejski w Gdańsku w przesłanym do Fundacji piśmie z dnia 6 listopada 2014 r., „ (...) w żłobku tym nie są i nie były prowadzone zajęcia z katechezy, odbywały się sporadyczne spotkania z księdzem, w czasie których dzieci wspólnie z personelem placówki przygotowywały się do śpiewania kolęd, wystawienia Jasełek. Dyplomiki, jakie dzieci otrzymywały od księdza nie były świadectwem ukończenia religii a jedynie pamiątką wspólnych spotkań”. W ocenie Fundacji, **powyższe wyjaśnienia potwierdzają okoliczność prowadzenia na terenie publicznego żłobka zajęć katechetycznych** i faktu tego nie zmienia posługiwanie się przez przedstawiciela organu założycielskiego żłobka określoną semantyką, w której pojęcie katechezy nie jest równoznaczne z pojęciem spotkania z księdzem. Równocześnie o samym fakcie prowadzenia zajęć katechetycznych nie decyduje częstotliwość owych „spotkań z księdzem”, ale sama okoliczność ich organizowania na terenie publicznego żłobka.

W ocenie Fundacji, również opisana w piśmie z dnia 6 listopada 2014 r. praktyka organizowania zajęć, jako nieobowiązkowych, na podstawie pisemnej zgody rodziców (wyrażonej poprzez podpisanie stosownego oświadczenia w tym zakresie, według przesłanego Fundacji wzoru), nie zapewnia należytej ochrony poszanowania wolności religijnej dzieci, których rodzice są osobami niewierzącymi, bezwyznaniowymi bądź przedstawicielami innych

wyznań niż religia rzymsko-katolicka. Wymaga bowiem podkreślenia, że treść owego oświadczenia:

- **odwołuje się wyłącznie do religii rzymsko-katolickiej, całkowicie pomijając osoby innych wyznań bądź niewierzące,**
- **zawiera wyłącznie informację o zgodzie rodziców na udział dziecka w zajęciach muzyczno-rytmicznych, nie zaś w spotkaniach z księdzem,**
- **nie zawiera jakichkolwiek informacji o tym, w jaki sposób zostanie zapewniona opieka nad dziećmi, których rodzice, ze względu na swoje przekonania, nie wyrażą zgody na udział dzieci w tego rodzaju zajęciach.**

Należy zwrócić uwagę, że w realiach przedmiotowej sprawy chodzi o faktyczne organizowanie zajęć katechetycznych (bez względu na to, jaką nadamy im nazwę) dla dzieci **do 3-go roku życia**. Sam fakt różnicowania sytuacji dzieci w tym wieku, z których jedne biorą udział w określonych zajęciach i otrzymują w związku z tym udziałem pamiątkowe „dyplomiki”, inne zaś pozbawione byłyby możliwości brania udziału w tego rodzaju zajęciach uwzględniających światopogląd ich rodziców, powoduje **nierówne traktowanie najmłodszych przedstawicieli społeczeństwa tylko ze względu na to, że ich rodzice nie podzielają światopoglądu większości.** Trudno wymagać, aby dziecko w wieku dwóch lat rozumiało, jakie względy leżą u podstaw tego, że jest traktowane przez opiekunów zatrudnionych w publicznej placówce inaczej (gorzej) niż jego rówieśnicy.

Zdaniem Fundacji, opisana wyżej praktyka niezgodna jest z przepisami powszechnie obowiązującego prawa. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że kwestie dotyczące organizowania i funkcjonowania opieki nad dziećmi do lat trzech w polskim porządku prawnym reguluje ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi wieku do lat 3 (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457). Zgodnie z art. 2 ust. 2 tej ustawy, w ramach opieki nad dziećmi do lat 3 realizowane są funkcje: opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna. Nie sposób uznać, aby prowadzona na terenie Żłobka nr 5 w Gdańsku praktyka organizowania spotkań o charakterze religijnym, stanowiących *de facto* zajęcia katechetyczne, stanowiła realizację którejkolwiek z ww. funkcji. Równocześnie nie sposób także uznać, aby organizowanie tychże spotkań mieściło się w ramach realizacji zadań żłobka wymienionych w art. 10 powołanej ustawy, zwłaszcza zaś w pkt. 2 tego artykułu, który wskazuje wyraźnie, że zagwarantowanie dziecku właściwej opieki pielęgnacyjnej i edukacyjnej winno odbywać się poprzez prowadzenie zajęć zabawowych, z elementami edukacyjnymi (nie zaś religijnymi), z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka. Co więcej, art. 3a omawianej ustawy określa wprost dane osobowe, do których przedstawienia zobowiązany jest rodzic i do których

przetwarzania uprawniony jest podmiot prowadzący żłobek, **zaś wśród tych danych brak jest informacji dotyczących wyznawanej religii czy światopoglądu. W tym kontekście wątpliwości budzi samo uprawnienie dyrekcji żłobka do gromadzenia danych wskazujących na światopogląd rodziców dziecka** (poprzez akceptację bądź brak akceptacji dla uczestniczenia dziecka w zajęciach o charakterze *quasi*-katechetycznym). **Dodatkowo wątpliwe jest, aby ksiądz prowadzący zajęcia z dziećmi na terenie żłobka spełniał warunki w zakresie wymaganych kwalifikacji, określone w art. 16 bądź art. 17 omawianej ustawy.**

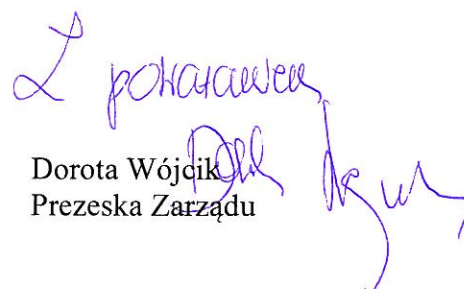
Z powyższych względów, zdaniem Fundacji, prowadzenie zajęć religijnych na terenie Żłobka nr 5 w Gdańsku nie znajduje jakichkolwiek podstaw w przepisach ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Nadto, żadne przepisy o charakterze powszechnie obowiązującym nie przewidują prowadzenia w publicznym żłobku zajęć katechetycznych. W świetle art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r., nr 231, poz. 1965 ze zm.), nauczanie religii w publicznych placówkach edukacyjnych, na zasadach określonych w odrębnej ustawie, dotyczy wyłącznie szkół publicznych i przedszkoli publicznych, nie zaś placówek przeznaczonych dla dzieci do 3. roku życia. Podobne wnioski w tym zakresie wypływają również z art. 12 ust. 1 konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r., nr 51, poz. 318) czy art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1169 ze zm.).

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie Fundacji, w świetle przytoczonych przepisów brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do organizowania na terenie publicznego żłobka jakichkolwiek zajęć o charakterze religijnym, bez względu na ich częstotliwość i sposób ich zorganizowania. Równocześnie stosowana przez Żłobek nr 5 w Gdańsku praktyka w tym zakresie narusza konstytucyjne uprawnienia rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1 Konstytucji RP) oraz zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami (art. 53 ust. 3 Konstytucji RP).

Mając na względzie podane wyżej okoliczności i przytoczone regulacje prawne, uprzejmie prosimy, jako Fundacja o podjęcie stosownych działań ukierunkowanych na należyte wyjaśnienie opisanej praktyki organizowania zajęć katechetycznych na terenie publicznego żłobka, a w szczególności:

- 1) wyjaśnienie, na jakiej podstawie prawnej zajęcia te są organizowane i czy w świetle obowiązujących przepisów prawa ich organizowanie jest dopuszczalne,
- 2) czy organizowanie tych zajęć, w tym uzyskiwanie od rodziców pisemnej zgody na udział dziecka „w zajęciach muzyczno-rytmicznych w duchu religii rzymsko-katolickiej”, nie stanowi naruszenia wolności sumienia i wyznania rodziców oraz ich prawa do wychowania dziecka zgodnie z wyznawanym światopoglądem, jak również, czy sposób zorganizowania tych zajęć, w tym przekazywanie dzieciom pamiątkowych „dyplomików”, nie stanowi przejawu dyskryminacji osób niewierzących, bezwyznaniowych lub wyznawców innej niż rzymsko-katolicka religii,
- 3) czy osoby prowadzące zajęcia o charakterze katechetycznym na terenie Żłobka nr 5 w Gdańsku posiadają wymagane przepisami ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 kwalifikacje.

Prosimy o pisemne poinformowanie Fundacji o podjętych działaniach i ich wynikach.

Dorota Wójcik
Prezesa Zarządu

W załączeniu:

całość korespondencji pomiędzy Fundacją, dyrekcją Żłobka nr 5 w Gdańsku oraz Urzędem Miejskim w Gdańsku

Fundacja Wolność od Religii
ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin
KRS: 0000403073

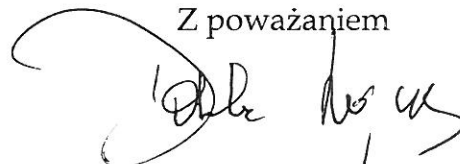
Lublin, 16.10.2014 r.

mgr Hanna Werdenowska
Kierownik Żłobka nr 5 -
PODZIOMEK
w Gdańsku-Wrzeszczu
Ul. Marii Konopnickiej 14
80-240 Gdańsk

Działając w imieniu Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie, zwracam się do Państwa z pytaniem czy w Żłobku nr 5 w Gdańsku-Wrzeszczu znajdującym się przy ul. Marii Konopnickiej 14 odbywają się zajęcia z katechezy rzymskokatolickiej?

W przypadku gdy lekcje katechezy są organizowane na terenie żłobka czy udział w nich jest obligatoryjny dla wszystkich dzieci czy są to zajęcia nadobowiązkowe? Czy rodzice dzieci zostali przez Państwa poinformowani i w jaki sposób o organizowanych zajęciach katechetycznych? Czy dzieci otrzymują dyplomy ukończenia katechezy na koniec cyklu edukacyjnego (rok szkolny)?

Z poważaniem

Dorota Wójcik
Prezeska Zarządu

DYPLOMIK

ukończenia katechezy ~~Żłobko~~fatków dla

ks. Karol Wnuk

podpis katechety

Gdańsk Wrzeszcz

miejsowość

26 czerwca 2014 roku

data

Fundacja Wolność od Religii
ul. Chopina 41/2, 20-023 Lublin
KRS:0000403073, tel. 531-971-030
NIP: 712-326-74-31, REG.061356560

20m

Dyrekcja Miejskiej Filii nr 15
w Gdańsku - Wnętrze

~~ul. 17. Komunikacyjnej 14~~
~~80-210 Gdańsk~~

PRIORYTET
PRIORITAIRE

R

(00)359007734276881330

(00)359007734276881330

(00)359007734276881330

Fundacja Wolność od Religii
ul. Chopina 41/2, 20-023 Lublin
KRS:0000403073, tel. 531-971-030
NIP: 712-326-74-31, REG.061356560

mgr Francis Werdowski
Wnętrze, Filia nr 5 -
PODZIOMEK

w Gdańsku - Wnętrze
~~ul. 17. Komunikacyjnej 14~~
~~80-210 Gdańsk~~

PRIORYTET
PRIORITAIRE

(00)259007734448704897

Opowiadanie muzyczne

11 PAZ 2014 F

NONESAT

Opowiadanie muzyczne

20.10.14 F

Fundacja Wolność od Religii
ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin
KRS: 0000403073

Lublin, 27.10.2014 r.

Urząd Miejski w Gdańsku
ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk

Szanowni Państwo,

W ostatnim czasie w imieniu Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie, zwracaliśmy się z oficjalnym pismem do Dyrekcji/Kierownictwa żłobka Miejskiego nr 5 w Gdańsku-Wrzeszczu znajdującego się przy ul. Marii Konopnickiej 14 z prośbą o wyjaśnienie okoliczności nauczania katechezy.

Niestety dwukrotnie odmówiono przyjęcia wysłanych przez nas pism poleconych, na dowód czego załączamy kopię dokumentów z adnotacją listonosza.

W związku z powyższym prosimy Państwa o udzielenie nam odpowiedzi na pytania zadane Kierownictwu Żłobka znajdującego się przy w Gdańsku-Wrzeszczu przy ul. Marii Konopnickiej 14.

Czy w żłobku prowadzone są zajęcia katechezy? W przypadku, gdy lekcje katechezy są organizowane na terenie żłobka czy udział w nich jest obligatoryjny dla wszystkich dzieci czy są to zajęcia nadobowiązkowe? Czy rodzice dzieci zostali poinformowani i w jaki sposób o organizowanych zajęciach katechetycznych? Czy prawdą jest, że dzieci otrzymują dyplomy ukończenia katechezy na koniec cyklu edukacyjnego (rok szkolny)?

W załączeniu przesyłamy kopię Dyplomiku, który otrzymały dzieci uczęszczające do Żłobka w roku ubiegłym.

Z poważaniem
Dorota Wójcik
Prezeska Zarządu

URZĄD MIEJSKI W GDAŃSKU
WYDZIAŁ ROZWOJU SPOŁECZNEGO

WRS.IV.8120.2-2.2014.NR 298135

Gdańsk, 6 listopada 2014 r.

Pani
Dorota Wójcik
Prezes Zarządu Fundacji Wolność od
Religii
Ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin

Szanowna Pani Prezes,

Zgodnie z wyjaśnieniami dyrekcji żłobka nr 5 w Gdańsku przy ul. Konopnickiej 14, informuję iż w żłobku tym nie są i nie były prowadzone zajęcia katechezy, odbywały się sporadyczne spotkania z księdzem, w czasie których dzieci wspólnie z personelem przygotowywały się do śpiewania kolęd, wystawienia Jasełek. Dyplomiki, jakie dzieci otrzymały od księdza nie były świadectwem ukończenia religii a jedynie pamiątką wspólnych spotkań.

Informuję również, iż zajęcia nie były obowiązkowe, uczestniczyły w nich tylko te dzieci, których rodzice w pisemny sposób wyrazili na to zgodę (w zał. wzór zgody rodzica na takowe spotkania). Podczas odbywania się spotkań z księdzem, dzieci innej wiary, zawsze pozostawały pod opieką drugiej opiekunki, korzystając z zabaw edukacyjno-wychowawczych, za całkowitą zgodą i wiedzą rodziców.

Pragnę nadmienić, iż koncepcja pracy żłobka oparta jest na koncepcji pedagogicznej M. Montessori w której ujęte jest wychowanie w zgodzie z religią jako budowanie tożsamości dziecka poprzez kultywowanie polskich tradycji i obyczajów, wspólne świętowanie.

Żłobek pracuje z poszanowaniem innych wyznań.

Z poważaniem

p.o. DYREKTOR
WYDZIAŁU ROZWOJU SPOŁECZNEGO

Piotr Kosiński

Gdańsk, dnia .....

Wyrażam zgodę / nie wyrażam zgody* na udział mojego dziecka

.....
/imię i nazwisko dziecka/

w roku szkolnym 2013/2014 w zajęciach muzyczno rytmicznych w duchu religii rzymsko-katolickiej ujętych w koncepcji Marii Montessori, na której oparty jest program żłobka nr 5 (zabawy rytmiczne i muzyczne w oparciu o teksty piosenek religijnych, nauka kolęd, przygotowanie Jasełek, przygotowanie do święcenia pokarmów itp.). Jednocześnie oświadczam, że o zmianie mojej decyzji powiadomię pisemnie kierownika żłobka.

.....
czytelny podpis rodzica

* niepotrzebne skreślić